

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มุ่งเน้นใช้กระบวนการทางการศึกษาและการพัฒนา เพื่อการจัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เขตเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน ท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการเกิดปัญหาขยะข้ามแดน ตั้งแต่สถานการณ์ ปัญหาขยะ ความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ฯลฯ เพื่อศึกษาทดลองรูปแบบการจัดการปัญหาขยะข้ามแดนบนฐานการมีส่วนร่วม ของชุมชน ท้องถิ่น ระหว่างท้องถิ่น และการดำเนินการกำหนด เป็นนโยบายสาธารณะ และเพื่อศึกษาผลการดำเนินการจัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยดูการเปลี่ยนแปลงหลังจากทดลองรูปแบบการจัดการปัญหาขยะข้ามแดน ผู้วิจัยร่วมมือกับชาวบ้านตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาชุมชน วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ขยะข้ามแดน รวมทั้งร่วมมือกิจกรรม มทุกขั้นตอนในการ จัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยมีนักพัฒนาจากส่วนราชการ ท้องถิ่น ประชาชน ในพื้นที่ และ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยอีกฝ่ายหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคมของชุมชน ในการแก้ปัญหาต่างๆในชุมชน ด้วย วิธีการต่างๆ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดเวทีชุมชน และเวทีระดับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการสังเกต สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการจัดกลุ่มสนทนา จากนั้นได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ในขั้นตอนเหล่านี้ผู้วิจัยได้สังเกต บันทึกการดำเนินการและการสรุปผล ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์และเสนอแนวทางการจัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ต่อไป

ผลการศึกษา จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การ ขยายตัวของ ความเป็นเมือง รวมถึงโรงงาน สถานประกอบการ ห้างเช่า / หอพัก เป็นจำนวนมาก ประกอบกับจำนวนประชากร ในพื้นที่และประชากรแฝง รวมทั้งนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบที่ตามมาคือ ปัญหาขยะข้ามแดน สืบเนื่องจากปัญหาขยะระดับครัวเรือน ในชุมชน และสถานประกอบการ นับวันจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถที่ จัดการขยะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ความไม่ชัดเจนของ แผนยุทธศาสตร์ และนโยบายในการจัดการขยะในพื้นที่ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อประกอบการตัดสินใจ ในการบริหารจัดการขยะ ส่งผลให้ปริมาณขยะตกค้าง และขยะข้ามแดนในพื้นที่

สำหรับ รูปแบบ การจัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ 5 ขั้นตอน นั้น พบว่ายัง ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหามลพิษขยะข้ามแดน ในพื้นที่ และระหว่าง องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ได้ทันที เป็นรูปธรรมในห้วงเวลาศึกษา แต่ทุกขั้นตอน เกิดผลดีต่อชุมชนคือ เกิดแนวคิดการ การจัดการขยะข้ามแดน เป็นเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญห ขยะข้ามแดน ทั้งยอมรับสภาพ ปัญหาและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญ หาต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ เกิดการร่วมกัน กำหนดแผนแม่บท เป็นนโยบายสาธารณะ ในการจัดการ ขยะข้ามแดน นอกจากนั้น ผลการทดลอง รูปแบบการจัดการขยะข้ามแดนในพื้นที่ ดังกล่าว ยัง ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวมในการแก้ไขปัญห ขยะชุมชนและขยะข้ามแดน ที่ สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

**Research Title :** Integrated area based Management of Trans–Boundary Garbage, Nong pheung Sub–district Municipality, Saraphi District, Chiang Mai Province

**Researcher:** Mr. Raknarin Kaewmeesri et al.

### **Abstract**

This research is a kind of participatory action research mainly using study and development process for integrated area based management of trans–boundary garbage, Nong pheung Sub–district Municipality, Saraphi District, Chiang Mai Province, with 3 objectives: to study context of the community contributing to cause the problem of waste across the border from situation, waste problem, livelihood on economic, social, cultural, political, and administration aspect, etc.; to study and try a model of management of trans–boundary garbage based on participation of community, locality, and setting as a public policy; and to study the result of the integrated area based management across the border by looking at the change after trying the model of management of trans–boundary garbage. The researchers cooperated with local peoples from community study, analysis of situation of waste across the border, including joining every step of the integrated area based management of trans–boundary garbage, where developers from local public government sector, peoples in the area, and academicians from university joined the activity too.

Collection of data on social conditions of community in solving problems in the community was made by means: arrangement of learning process by organizing community stage and stage in the level of local administrative organization network, observation, and interviewing those giving information, and provision of focus group discussion. And then, the procedures of participatory action research were implemented for 5 steps. In these steps the researchers

observed, recorded implementation, and summarized the result. The obtained data was analyzed and then the researchers presented the approach of integrated area based management of trans-boundary garbage.

The study result revealed that from social and economic change, it also changed lifestyle of peoples too. Expansion of urbanization, including a lot of factories, establishments, apartments, and number of peoples in the area and latent population, as well as increased number of tourism made subsequent effect as the problem of trans-boundary garbage due to increasing of problem of garbage in the level of family in the community and establishments, while the local administrative organization could not manage its garbage problem efficiently, had no clear on strategic plan and policy of garbage management in the area for short term and long term in order to support decision making on garbage management. These resulted in residual garbage and trans-boundary garbage.

For the pattern of 5 steps of integrated area based management of trans-boundary garbage, it was found that it could not resolve the problem of trans-boundary garbage in the area and between local administrative organizations immediately and concretely within the period of study. But every step brought about good effect to the community, that is, it caused an idea of trans-border garbage as giving an opportunity for peoples to join the activity to develop and solve the trans-boundary garbage problem, and accept the problem condition and jointly find the way to solve problems. This allowed the community to learn and jointly set a master plan as a public policy of trans-boundary garbage. Besides, the result of trying the model of trans-boundary garbage in the said area also had good effect to the society in overall view in solving the problem of community garbage and trans-border garbage conforming to the changed social condition at present.